

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

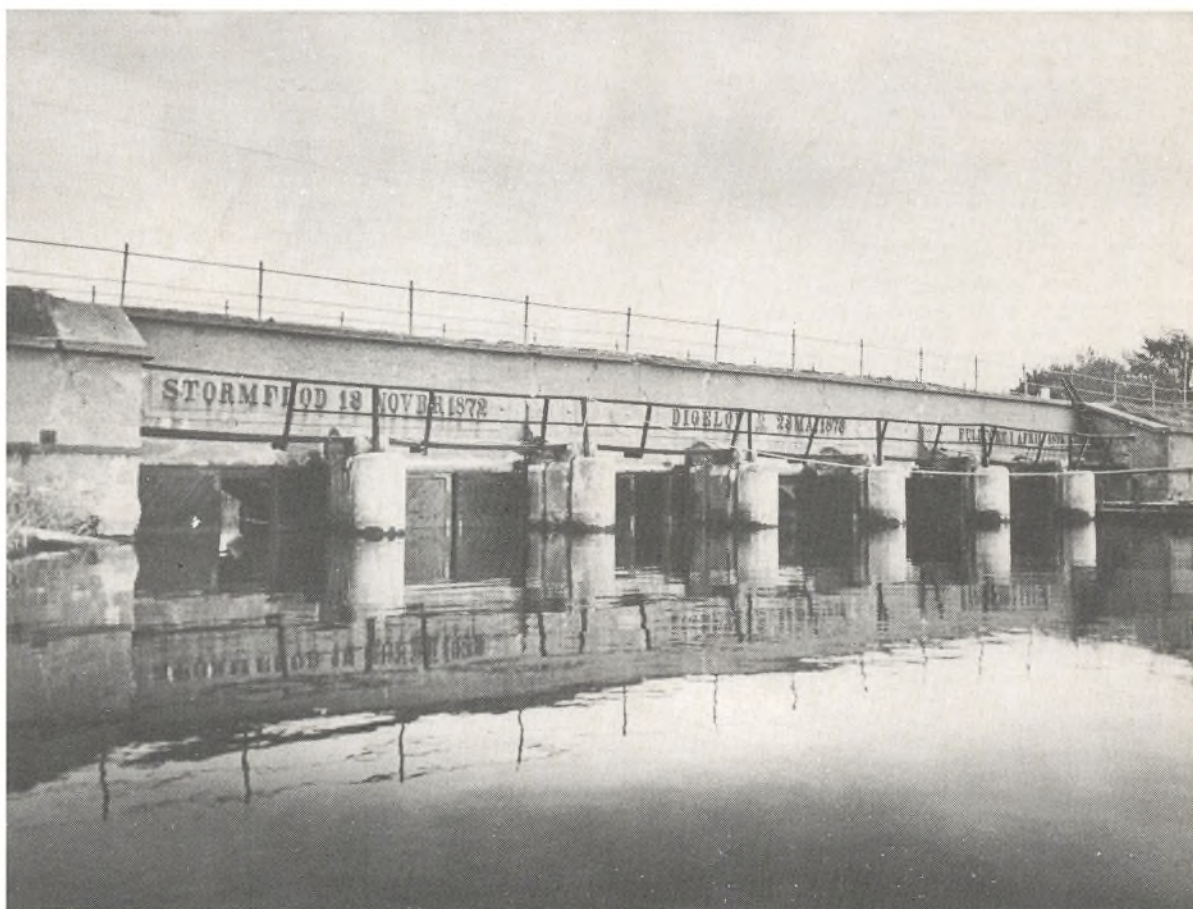

*Lær af fortiden - Lev i nutiden
Virk for fremtiden*

April/Maj 1984

Nr. 249 - 41. årgang

Sluseporten ved Kramnitse

Læs om de Lollandiske Landvindinger side 3.

Medlemsblad for
Dansk Slægtsgaardsforening
 oprettet 5. juli 1941

Redaktion:

Hans Hviid, Fåredammen 11, 5300 Kerteminde,
 telefon (09) 32 14 61.

Kasserer, sekretær og annonceekspedition:

Fru Inger Hansen, Bjerggaardsvænget 9,
 2840 Holte - Postgiro 808 31 42
 Tlf. (02) 80 25 37) mellem kl. 17 og 19).

Slægtsgaardsarkivet:

Adresse: H. C. Andersens Boulevard 4,
 (2. sal t.v.), 1533 København V, telefon (01) 11 67 20.
 Arkivar Margrethe Ransy, telefon (01) 37 73 22.
 Arkivaren træffes på arkivet tirsdag og onsdag kl. 14-16
 eller efter aftale.

Genealog Bo Johansen træffes hver onsdag kl. 15—15.30.

Foreningens revision:

Gdr. Vagn Mathiasen, Langerød, Fredensborg
 Økonomikonsulent Peter Schon Andersen,
 Nordsjællands Landboforening, Hillerød.

Landsstyrelsen:

LANDSFORMAND: Gårdejer Jens P. Petersen, (R), Thyrasvej 7,
 4100 Ringsted, tlf. (03) 61 00 23.

Næstformand: Gårdejer Holger Buch Juul,
 Ribevej 13, Ødsted, 7100 Vejle, tlf. (05) 86 50 21.

Gårdejer Peder Møller Frifelt, Frifeltgaard, 6870 Ølgod,
 tlf. (05) 24 30 87.

Ovennævnte tre udgør bestyrelsens forretningsudvalg.

Gårdejer Jørgen Skoven, »Skoven«, Asdal, 9950 Hirtshals,
 tlf. (08) 97 11 66.

Gårdejer Knud Raunkjær, Raunkjærgaard, Knudevej 3,
 Lyhne, 6880 Tarm, tlf. (05) 25 00 11.

Gårdejer Peder Larsen, St. Engeborg, Ballingvej 5,
 7800 Skive, tlf. (07) 52 24 85.

Gårdejer Poul Ipsen, Paradisgaarden, Ibsker, 3740 Svaneke,
 tlf. (03) 99 65 35.

Gårdejer N. Sehested, Herredsvej 2B, Holmstol,
 8883 Gjern, tlf. (06) 87 50 19.

Gårdejer Chr. Thyboe, Kirkemosegaard, 8991 Spenstrup,
 tlf. (06) 47 70 87.

Gårdejer Vagn Mathiasen, Solgaard, Toeltvej 4, Langerød,
 3480 Fredensborg, tlf. (02) 19 38 37.

Formand for arkivudvalget:

Gårdejer Frede Falk Rasmussen, Vestervang - Marrebæk,
 Tværvej 5, 4873 Væggerløse, tlf. (03) 87 73 57.

Gårdejer Thomas Dahlmann, Vandlingvej 122, Vandling,
 6100 Haderslev, tlf. (04) 52 36 97.

Gårdejer Carl Martin Christensen, Badstrupvej 39, Badstrup,
 5484 Uggerslev, tlf. (09) 85 11 74.

Gårdejer Meta Larsen, »Skovvang«, Præstøvej 107,
 4640 Fakse, tlf. (03) 82 51 45.

Gårdejer Hans Peder Madsen, »Mariesminde«, Røjrupvej 41,
 5550 Langeskov, tlf. (09) 97 23 21.

Proprietær Bent Bjergskov, Rosenlund, 5350 Rynkeby,
 tlf. (09) 39 13 17.

Formand for bladudvalget.

Æresmedlem af landsstyrelsen.

Revisor Kr. Foged, København.

Æresmedlem af foreningen.

Ja til Europa den 14. juni

Vi er på vej. Det går i bølgedal, men ikke baglæns. Det er en positiv udvikling, der er i gang, og det er en nødvendig økonomisk og politisk udvikling med sidevirkninger over til det sociale, kulturelle, miljøprægede og frem til de - om føje tid - nationale samarbejdsformer, der gør Europa til en pålidelig faktor, som alle kan stole på i fredens tjeneste mellem øst og vest, syd og nord. Vi kommer frem trods de historiske og militære fejltagelser - vi **ø**vancerer støt.

Dette er 60'ernes, 70'ernes og 80'ernes vældige perspektiv midt i en ufredelig verden, hvor racer, ideologier, religioner og magtglade diktaturer gør risikoen og faren mere virkelighedsnær end godt er.

Europa bliver til et industrielt og teknologisk kraftcenter med en styrke der jævnsides med USA og Japan bliver nye fremskridts befordrer. Det kan kun gå én vej, hvis ellers menneskets udbyggede gode vilje får vækstvilkår og medfører strømknæ-tring hos alle folks ledere, og der bliver mere sans for at skabe rigdom overalt. Det egentlige problem er fattigdommens ydmygelse, men her er så en europæisk opgave af dimensioner.

- Vi bør alle hjælpe de europæiske initiativer i EF.samarbejdet og i alle mellemstatslige ordninger og også være Europa-Parlamentets fortalere. Det europæiske fællesskab er den eneste mulighed for at få standset den nationale egenkærlighed, den erhvervsmæssige lokale stolthed og det indkomstmæssige kapløb lande og grupper imellem. Vi skal indordne os bl.a. også som landbrugere under produktionsvilkår der ikke bringer fællesskabet til fald. Vi skal finde forskellighederne og lighederne, og indrette os i en balancetilstand, der fremmer det sunde og luger det dårlige væk. Dette er målsætningen - den nødvendige - for at gøre os rigere i mange retninger.

Her kan det store demokratiske apparat i Strassbourg i nær kontakt med de to centre i Bruxelles - EF og Nato - være til helt uvurderlig gavn.

Vi har en klar stemmeret at leve op til i Danmark den 14. juni. Ja, næsten en stemmepligt, fordi vi skal videre og ikke tilbage til en national selvtilstrækkelighed. Så går det galt, det ved vi fra historien. Vi kender en infiltreret folkebevægelse herhjemme med undertoner fra de bevægelser der i disse tider graver skel og sår ufred, den må vi tage afstand fra - og bedst ved at styrke de europæiske udviklingskræfter.

Lad os gå til stemmeurnerne og vælge de sande europæere i den politiske verden. Det er ikke et partipolitisk valg i Danmark, men et dansk personvalg, der kan vise at danskerne er pro-europæiske. Mange ja-folk i vor repræsentation er den bedste tilkendegivelse fra Danmark.

Jens P. Petersen.

Så meget betyder EF for Fyn

Vi har klippet uddrag fra *Morgenposten* den 25.3.-1984

Mens Ef er i krise efter regeringschefernes topmøde i Bruxelles og mange spørger sig, hvad vi egentlig får ud af at være medlem af den store europæiske familie, har kommissionen for De europæiske

Fællesskaber undersøgt, hvad f.eks. Fyn får ud af, at Danmark er medlem af EF.

Det er der kommet et hefte »EF og Fyns Amtskommune« ud af, og det fortæller om fællesskabernes betydning for den fynske landsdel.

På landbrugsområdet er der i løbet af de 12 år, vi har været medlem af EF, udbetalt godt 43.143 millioner kroner til dansk landbrug. Alene i 1983 udgjorde beløbet 7.600 millioner. Det svarer til 21 millioner kroner om dagen, søn- og helligdage medregnet. Heraf har de næsten 12.000 fynske landbrug modtaget i alt 4.975,8 millioner kroner eller alene i 1983 757,7 millioner. Opgørelsen er baseret på landmændenes antal af malkekøer og slagtesvin.

Heftet gør Danmarks forhold til EF op på denne måde:

- For et land som Danmark, hvor udenrigshandelen udgør en væsentlig del af økonomien, er det af vital betydning, at Fællesskabet sikrer fri adgang for dansk industri og danske fødevarer til et marked med 270 millioner mennesker.

De lollandske landvindinger

Vest- og Sydlolland havde gennem århundreder en meget uregelmæssig kystlinie med et utal af småøer, bugter og vige, der sammen med den store Rødby fjord, som gik langt ind i landskabet gjorde at hele kysten havde meget uregelmæssige jordarealer, som p.gr. af deres store saltvandsindhold gjorde dem uegnede til dyrkning.

To ting skabte en ændring i dette. Da udskiftningen kom omkring 1830 fik bønderne, der nu var blevet selvejere interesse for at dyrke jord og navnlig erhverve mere - samtidig kæmpede man med oversvømmelser, der til tider var stormfloder. Man byggede diger og rejste vindmøller - kampen med havet tog sin begyndelse. Drømmen om landvinding var ved at blive en realitet.

Stormfloder var kendt gennem tiderne, mange af dem så store, at man har dem registreret. **Ødelæggelser** i stor stil fulgte med. Huse nedreves, kreaturerne druknede i stort tal, afgrøderne gik til, altsammen en økonomisk belastning, der for mange havde ruinens karakter. Efter stormfloden 1872 - den største man har registreret, med en vandhøjde på over 3 meter sine steder og et oversvømmet areal på omkring 37.000 tdr. land langs hele kysten.

En økonomisk belastning uden lige.

Med denne katastrofe tog planerne om diger og dæmninger for alvor fat.

I 1873 vedtoges en lov om »Diger på Lolland-Falster«. Opbygningen begyndte og i årene 1873-1876 skabtes første serie af sødiger med en længde på ialt 65 km og en højde der varierede fra 2,8 m til 4,4 m. - Ved et særligt slusesystem forhindredes at et digebrud kun oversvømmede et mindre afsnit.

Den første udgift var på 2,2 mill. kr. og fra tid til anden foretoges yderligere forstærkninger først med en udgift på 1 mill. kr. og i årene 1946-60 yderligere forstærkninger for 3,7 mill. kr.

Et digelaug stiftedes. Dets opgave var opsyn og stadige forbedringer af digerne, samt at føre forhandlinger med stat, amt og lodsejere om fordelingen af udgifterne. Lodsejernes bidrag - dels ved faste afgifter, dels ved køb af indvundne landarealer indgår i et særligt fond, hvis renter bruges til digernes vedligeholdelse.

Et kapitel for sig er Rødbyhavn, der er så vigtig for den internationale trafik. Den har krævet særlige beskyttelsesforanstaltninger - sidst i 1979 med anlæggelse af store, kraftige stenglacicer i en højde af 2 m over daglig vande.

Sammenlagt har udgifterne her gennem årene indtil nu beløbet sig til næsten 15. mill. kr.

Til hele digeprojektet udgør afvandingsanlæggene en betydelig faktor. Den særlige landvindingslov kræver pumpestationer og særlig kapacitet til at klare tørlægnings- og afvandingsarbejderne.

Selve afvandingen regnes for færdig, efter sidste arbejdsperiode 1940-79, men der kræves fortsat dræninger adskillige steder.

De store diger og bag dem afvandingsanlæggene er det største landvindingsområde i Danmark. - De samlede udgifter har beløbet sig til 34 mill. kr.

Man har derved opnået: 1. ca. 36.500 tdr. land er beskyttet mod oversvømmelser. - 2. Det indvundne landareal har bevirket mulighed for en landbrugsproduktion, der har givet (og giver) betydelige indtægter. - 3) Lodsejernes antal er vokset betydelig. (D.v.s. arbejdsmuligheder for flere mennesker).

Digelaug, hvis bestyrelse består af 5 mand - 3 valgt af amtet og 2 valgt af digeskatteyderne, står til ansvar overfor amtet, der skal godkende regnskaberne. Digelaug kan - selv om gerningen syntes fuldendt - dog ikke betragte »den hellige grav« som vel forvaret. Der vil stadig fremover være opgaver at varetage med yderligere sikringer og even-

tuelle forhøjelser af digerne. Navnlig det sidste er af stor betydning, da der nu bor adskillige flere end tidligere, på steder, der stadig må betragtes som værende i farezone, hvis en katastrofe skulle indtræffe.

Gæsterne ved landsmødet vil få lejlighed til at bese havneanlægget i Rødby havn og den store pumpestation ved Kramnitse, derfor den korte orientering. Emnet er udtømmeligt, men pladsen tillader ikke mere, undertegnede skylder ingeniør Knud Markersen en stor tak for hjælp og vejledning.

Hans Hviid.

Lektor, cand.mag. Marius Hansen: Stormflodsdiaget 1872-13. Nov. - 1972.

Samme: Landvindingslauget Rødby Fjord 1927-1977.

Skovrider Chr. D. Schrøder: Personlige oplevelser under stormfloden i 1872.

Ing. Knud Markersen: Manuskripter, der giver detaljerede oplysninger om de lollandske diger og afvandingsanlæg.

MEDELELSE FRA SLÆGTSGAARDS ARKIVET

Fhv. lærer Lars Andersen i Høves samlinger vedr. Ods Herred m.m. i Slægtsgårdsarkivet.

Lars Andersen i Høve i Asnæs sogn (1873-1935) samlede i sin hjemegn flittigt oplysninger om livet der, et arbejde, der findes vidnesbyrd om i Slægtsgårdsarkivet, hvor der findes 13 folio-pakker med hans optegnelser.

Hovedindholdet af denne store manuskriptsamling er:

Avisudklip, forhandlingsprotokoller for foreninger og Asnæs Museumsforening, regnskabs- og optegnelsesbøger fra beboere i Odsherred, gårdhistorie og stamtavler, kirkebogsudskrifter, matrikeldokumenter (bl.a. fra 1662 og 1686 i Asnæs), breve og optegnelser vedr. krigene 1807, 1848-51 og 1864, digte, fotos,

samt en meget stor samling folkeminder (festsik, viser, remser, talemåder, folketro og sagn).

En del afskrifter af Lars Andersens ældre optegnelser findes i Dansk Folkemindesamling med betegnelsen 1912/1.

Lars Andersen fik udgivet nogle små bøger med sagn, viser og eventyr (1918-23) foruden serien »Minder fra gamle Hjem og Slægter i Odsherred« (til dels udg. efter hans død: 1929-38).

Han er omtalt i Martin Nielsens »Mennesker jeg mødte« (1945, s. 94-96) og i Inger M. Bobergs bog »Folkeminddeforskningens Historie i Mellem- og Nordeuropa«. (Kbh. 1951, s. 204. i serien »Danmarks Folkeminder«. Nr. 60.).

Else-Margrethe Ransy.

Der gøres opmærksom på, at Lars Andersens samling midlertidigt er deponeret i Slægtsgårdsarkivet, og vil blive returneret såsnart ønske derom fremkommer fra kompetent side.

Lidt forsinket påskesnak

Månen bestemmer påsken

Påsken er en gammel israelitisk forårsfest, som antagelig går helt tilbage til nomadetiden og fejredes for at fremme kvægets frugtbarhed. Hver familie slagtede et lam, som man nød med usyret brød og bitre urter, og dyrets blod blev smurt på dørstolperne for at holde dødsengelen borte.

Mosebøgerne sætter påsken i forbindelse med udvandringen fra Ægypten, der mindedes med et måltid som det ovenfor beskrevne hvert år den 14. nisan (april).

I den kristne kirke fejres påsken som en mindefest for Jesu Kristi død og opstandelse. Kristne og jøder fejrede oprindelig påsken sammen.

På kirkemødet i Nicæa i året 325 blev det bestemt, at påsken skulle falde på den første søndag efter den første fuldmåne efter forårsjævndøgn. Grunden hertil var, at pilgrimme havde brug for månen for at finde vej på deres valfart til de store festligheder i forbindelse med højtideligholdelsen af påsken.

Der regnes ved fastlæggelsen af påskedag ikke med den virkelige fuldmåne, men med en tænkt kirkelig måne, som sædvanligvis er en eller to dage forud for den rigtige.

Fra arbejdsmarken

SJÆLLAND SYD

har tilrettelagt heldagsturen til København den 7. juni.

Vi skal på »Axelborg« - »Frihedsmuseet« - »Kastellet« og »Amaliehaven«.

Vi kører i busser og opholdet i København bliver fra kl. ca. 10.30-ca. 17.30.

Indbydelse med tilmelding bliver tilsendt, men reserver allerede nu dagen, så vi kan blive mange.

LOLLAND-FALSTER AFDELINGEN

meddeler, at afdelingen holdt et møde den 2. marts på Hotel Saksøbing. Nedenstående bringes et referat af mødet »Slægtsgårdsforeningen Lolland-Falster afd. holdt den 2. marts et møde på Hotel Saksøbing i Saksøbing, hvor direktør Hans H. Kristensen, København fra rejsebureauet af samme navn fortalte om sin virksomhed og sit selskab I.A.E.A., der befatter sig med udvekslingsrejser for landmænd og som startede i 1966. Der er nu udvekslet over 10.000 unge, som i løbet af et år besøger Australien, New Zealand, Canada og U.S.A. I løbet af 10 år forventes at være udvekslet 20.000. De unge bliver indlogeret på landbrugsvirksomheder og får således et grundigt indblik i forholdene i andre lande og de får ikke mindst en uforglemmelig oplevelse ud af det. Flere unge, som deltog i mødet og har været ude at rejse, fortalte om deres oplevelser og var meget begejstrede og kunne anbefale andre unge at deltage.

JA TIL NY LANDBOKOMMISSION

Det er ikke opløftende at følge de politiske debatter i øjeblikket og herunder ikke mindst at iagttage de ledendes afvigende opfattelser. Endskønt det i mange forhold ikke skulle være svært at se realiteterne og handle herudfra. Således kan man nu hverken på regeringsplan eller partierne imellem blive sig landbrugets virkelige situation klar - og til yderligere forvirring er landboorganisationerne indbyrdes stærkt uenige på flere punkter. - Det ses klart i synet på nødvendigheden af at lade en ny landbokommission kulegrave erhvervs- og landsbyproblematikken. Strukturen, kulturmønsteret, finansieringen, bosætningen m.v. kalder på alle gode kræfter, men se om man forstår det. En kommission bør have en kort frist for løsningsmodeller igennem delbetænkninger og derudover en længere tid over 80'ernes år til at skitsere linier for mangesidede landboforhold.

Dansk Slægtsgårdsforening har sammen med andre rejst denne sag og vi viger ikke fra vor sikre opfattelse af at et tidsskifte og ændrede levevilkår på landet i Danmark omgående må medføre en behandling med påfølgende lovgivning, der kan retningsgive og tilpasse i en tid, hvor kravene ligger lige foran os.

Vi opfordrer regering og partier til indgående tænkning på dette afgørende tidspunkt - via en alsidig sammensat Landbokommission. Den bør nedsættes nu.

*Jens P. Petersen,
formand for Dansk Slægtsgårdsforening.*

Hans H. Kristensen fortalte livligt om, hvorfor han havde startet sit selskab og hvordan han skaber trygge forhold i udlandet for de unge, idet han har 70 medarbejdere over hele jorden, som besøger de unge på deres opholdssteder og holder øje med dem. Han selv har 175 rejsedage om året.

Han viste en meget interessant film, hvor vi fulgte et hold unge på deres færd jorden rundt i løbet af et år. Et sådant år koster nu godt 40.000 kr.

Inden det velbesøgte møde sluttede blev der orienteret om det forestående årsmøde den 27. og 28. maj i Maribo og Sydlolland.«.

Knud Markersen.

Noter:

Stud. mag. Bo Johansen, Slægtsgaardsarkivet, der tager sig af Slægtsforskning, er fremover at træffe på arkivet hver torsdag kl. 15-16.

Vi minder om at:

Tilmeldelse til Norgesturen 15-22 juni må ske inden udgangen af april og **absolut sidste frist** fredag den 4. maj.

Broen

*Med nedenstående smukke barndomserindring bringer Slægts-
gaardsarkivets arkivar en hilsen til landsmødets deltagere.*

Jeg kommer kørende mod Vordingborg fra København - og ser snart broen derude. Først skal jeg op til Masnedø-broen, og snart er man derude på denne bro, der for mig har en særlig betydning. For jeg kan huske tiden, før broen kom. Toget fra København standsede dernede ved færgerne med prinsessenavnene: Thyra og Dagmar. Og man gik ombord til kaffe og wienerbrød i den rød-plyssede salon, hvor der lugtede af tobak og kaffe. Og når man var færdig og skulle til landgangsbroen, skulle man passere de åbne lemme til maskinrummet, hvor de sorte stempler stadig arbejdede.

Oh, rædsel, hvor var jeg angst for at gå forbi de sorte uhyrer.

Men så kom vi da i land - til togene til Nykøbing, hvor de stakkels konduktører balancerede på trinbrættet uden for kupeerne for med et bang med billet-saksen på ruden at få passagererne til at åbne vinduet til billet-klipping.

Men det var et sidespring - nu ruller toget eller bilen over broen. - Og herude midt imellem bropillerne skete det mærkelige for mig, da der endnu var noget der hed Maribo amt - for her hang de to store skilte med amtsvåben, med bagsiden mod Sjælland. Præsto amt som jeg ikke behøvede at kere mig om nu på vej sydpå. - Og så skiltet med : Maribo amt. - Nu var jeg hjemme! Mærkeligt, indfødt københavner og så sige »hjemme« i Maribo amt. Men sådan føles det - altid, dér midt på broen.

Så er vi på Falster - ikke helt hjemme endnu, men lidt af hjemstavnsfølelserne er der.

Her er også stynede piletræer langs markerne endnu, og fladt er her. - Endnu en bro, Guldborgbroen, og vi er på Lolland. Gensynet med flere piletræer, lyserøde landsbykirker - nogle med imponerende spir, herregårdsparker, dybe skove, landeveje med roe-affald, der får vognene til at glide på de lerede veje, byerne med hver sin charme. Igen kendes lugten, sød og kvalmende fra sukkerfabrikkernes skorstene, og når vi møder nogen, det syngende mål, der snart får en selv til at synge med så »lolsk« som nogen.

- Gensyn og minder - om den åbne hestevogn ved jernbanestationen, gerne med bedstemor på bagsædet afsted ad lange og krogede veje til den lille skovfogedgård. Køn var den dengang med længerne om gårdspladsen og det stråttækte stuehus og haverne, blomsterhaven og køkkenhaven. - Udhusene med det mørke, mystiske hønsehus. Men mest spændende var nu ladebygningerne med det åbne høløft og de gamle kaner og slæder.

Her kunne man lege og gemme sig for så at komme ind i stuerne eller køkkenet. Alt herude syntes at rumme noget sært, lidt mystisk.

Den dybe viktualiekælder, det åbne ildsted, hvor skorstensfejeren kunne gå lige op i skorstenen, og deroppe fandt han engang en mærkelig genstand, som man mente, var et mordvåben. - Ja, noget mystisk var her - for det spøjte også, sagde man. Heldigvis slap jeg for at se noget overnaturligt. - Men inde i stuerne hygge tænkte man ikke på sligt. - Her nød man bilæggerovnenes varme, den gode lollandske mad - og om aftenen gæstekammerets stilhed bag de rød-blomstrede gardiner, inden morgenhanen vækkede os.

Stilheden herude på gården var så stærk, at jeg næsten blev bange, når en arbejdsvogn på vej til skoven skumplede forbi. - Så for jeg op fra min yndlingsplads i sandbunken ved de sure men tillokkende ribs og ind til bedstefar i stuen, hvor der var tryghed.

- Skoven - nær ved var frygtindgydende. - Men den skulle man igennem for at komme til en anden skovfogedbolig, og det var et tillokkende sted. - Med far i skoven, ad opkørte, græsbe-

voksede veje mellem graner og snældne løvtræer. - Dem lærte man senere om, og hvad gruede man også for?

Bagved og langt forude lukkede skoven sig sort for en. Så meget bedre var det at komme på besøg hos bedstefars kollega og hans datter i den idylliske bolig for enden af skoven. Saftevand og kager vankede der, og en øl til far.

Her var også min onkels jagthunde, som blev mine gode venner. Langt inde i skoven kunne vi høre dem gø, inden vi kom frem til huset. - Tiden gik, og bedsteforældrene flyttede til Domkirkebyen. Her sad vi i gårdhaven om middagen og hørte kirkeklokkerne kime middagstimen ind. Ture på søen til de små øer med mørke stier i småskovene, og ture til Bandholm, på cykel igennem Knuthenborg Park, inden den blev dyrepark, og man kunne gå eller cykle der en hel dag uden at møde mennesker. Ad stier, som kun mor kendte fra sin barndom, gik vi, til svanesøen med de røde åkander, og langs den snoede Hundså.

Så kom besøgene på gårdene, hvor bedstemor havde en familie så stor, at der på én gang var 16 børn hjemme på slægtsgården.

- Dejlige gamle gård med en have med de mest sjældne blomster, der kunne trives her. Gilderne i storstuen, hvor kvinderne sad ved et spisebord for sig, og mændene ved et andet.

Forskellige stege og 4 forskellige lagkager. Ja, det var jo noget for en slikmund. - Bagefter dans på græsplænen til gramofonmusik. - For det var de glade og fromme grundtvigianere, der boede her. Grundtvigs og Christen Bergs billeder på væggen i dagligstuen, og megen litteratur kendtes og diskuteredes af kvinder og mænd på gården.

- Det var dengang. Endnu er jeg så heldig at kunne komme herved, og endda til familie. - Så taler vi lollandsk, så meget de unge kan huske, og gerne går turen rundt til den gamle skov, der stadig har sin mørke tone af det paniske - men lokker med sin stilhed, sine fuglestemmer og duft af gran og muld.

E.-M.R.

At leve

Det at leve er at eje
tro; lange Ventetider,
færdes fri paa livets Veje,
haabe, naar du bitrest strider.

*

Det at leve er at glemme
Sorgen der har Evnen sløvet,
aldrig lade Tungsind hæmme
tankers Higen over Støvet.

*

Det at leve er at længes
efter Renhed alle Dage,
først naar Livets Porte stænges
sendes mildt et Blik tilbage.

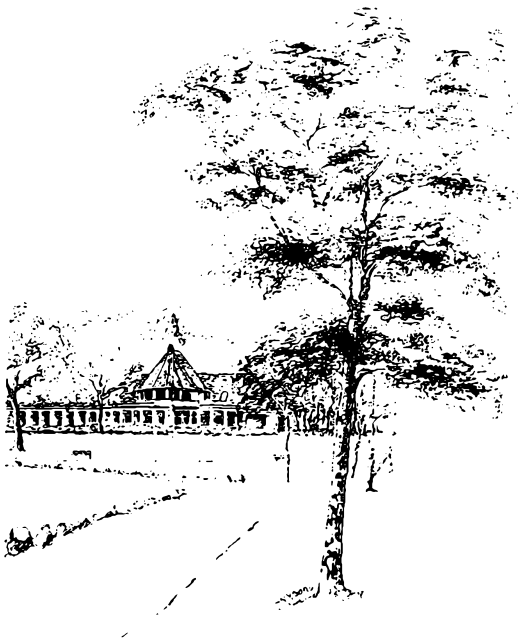
- Af Hjemstavnsdigteren Peder Rydbert fra Mulstrup paa Midtsjælland 1908.

Landsmødets Udflugt byder på mange oplevelser

Landsmødet, der i år er henlagt til Lolland byder på mange oplevelser. Lørdag er henlagt til den idylliske og smukke domkirkeby Maribo, hvor mødet og aftenfesten finder sted i den landskendte restaurant »Bangs Have«. Navnet Bang er ikke knyttet til en person, men er sproglig fordrejning af *Banke*. Bygningen ligger på et højedrag, der blev kaldt Banken. Hvor gammel bebyggelsen er ved man ikke rigtig, men som restaurant har den fungeret siden slutningen af forrige århundrede og har gennem generationer været et yndet udflugtssted. Den ligger med en smuk udsigt til Sønderøen, på hvis modsatte side man ser den fornemme Domkirke fra det 1400-århundrede. I klostret, der i dag ligger i ruiner tilbragte kongedatteren Leonore Christine sine sidste leveår. Minder om hende findes i Kirkens sakristi.

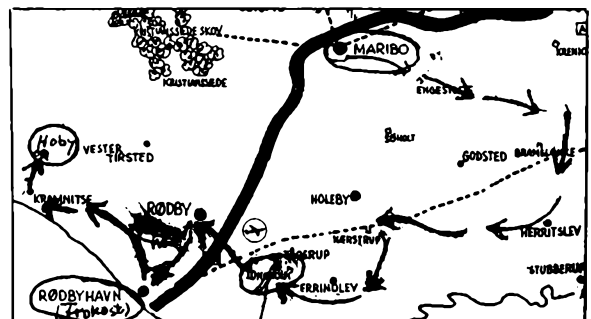
Efter kirkegang (i Domkirken) skal vi på udflugt. Der køres fra Maribo kl. 10 ned om Maribo Sø og på den første strækning passeres Engestofte, Søholt, Kærstrup og Bremersvold til Lungholm Slot, hvor Baron Bertouch-Lehn vil tage tage imod. Lungholm hed oprindelig Olstrupgaard og var et hundrede år i slægten Gøyes besiddelse. De næste ejere tilhørte slægten Brahe. I 1622 kom den kendte Palle Rosenkrantz's i besiddelse. Han ud-

videde godset betydeligt og nedrev den gamle gård. Den nye bygning, der fik status som slot opkaldte han efter sin tredje hustru Lisbeth Lunge og gav det navnet Lungholm. Ca. 100 år senere – i 1723 – blev Lungholm købt af greven Ditlev Reventlow som lagde gården ind under sit hoveddomicil Christianssæde, der var et grevskab. Siden blev Lungholm gods skilt fra, idet det solgtes til Poul Abraham baron Lehn. Efter dennes død arvedes godset af en slægtning Poul Godske von Bertouch. Denne optoges i 1828 i Friherre standen under navnet Bertouch Lehn. Siden har Lungholm været i denne slægts besiddelse. Godset areal er på 3.600 tdr. land.

Efter, dette besøg går turen videre via Rødby til Rødby havn, der er et resultat af de store inddæmninger man har gjort. Rødby havn er meget driftig og præget af den store trafik den modtager sydfra med ruten til Putgarden. Her spiser vi frokost på byens største hotel Dan-Hotel.

Kl. e. 13.30 kører vi videre og passerer den store mindsten fra udtørringen af Rødby fjord, hvorefter vi kommer til Krammitse hvor vi skal se Danmarks største pumpestation. Om udtørringen og landvindingen kan der læses i en særskilt artikel andet sted i bladet. Og så går turen til Hoby, hvor vi på to store gårde skal besøge familien Skov Jensen. På Hobygård ser vi de store nye avlsbygninger med et kæmpe korntørreri. Derefter fører proprietær Jensen os til sønnens gård Limstengården. Her viser junior gården med dens store svinebestand. Ved et tiltrængt hvil i gårdens have nyder vi en tiltrængt – og traditionel forfriskning, hvorefter der tages den store afsked og hjemrejsen påbegyndes.

Red.

Program for Landsmødet

Lørdag den 26. maj

- Kl. 14.00 præsis.
mødet åbnes i Bangshave i Maribo.
- Kl. 15.30 kaffe
orientering om søndagens program.
- Kl. 16.15 mødet slut.
- Kl. 16.30-17.30 besøg i Maribo Friluftsmuseum i
i Bangshave.
- Kl. 18.30 festmiddag i Bangshave.
underholdning
musik og dans
- Kl. 24.00 mødet slut

Dagsorden for mødet lørdag eftermiddag

1. valg af dirigent og protokolfører
2. formanden aflægger beretning
3. formanden for Slægtsgaardsarkivet Vagn Mathiasen, aflægger beretning
4. medlem af bladudvalget Peder Møller Frifelt, aflægger beretning
5. meddelelser vedr. Jens og Anne Jensens fond
6. beretningerne drøftes
7. fremlæggelse af regnskab og budget
8. valg til hovedbestyrelsen
9. valg af suppleanter til hovedbestyrelsen
10. valg af revisorer
11. mødested for årsmødet 1985
12. eventuelt

På valg til hovedbestyrelsen er i år:
Chresten Thyboe, Peder Møller Frifelt, Thomas Dahlmann, Hans Peder Madsen, Jens P. Petersen, Vagn Mathiasen og Poul Ipsen.

Besøget på Frilandsmuseet er frivilligt, og entrepen kr. 5,- betales af hver enkelt.

Der skal på forhånd indbetales for deltagelse:

Eftermiddagskaffe i Bangshave kr. 25,-.

Middag i Bangshave kr. 200,- (omfattende 3 retter, vin ad libitum, kaffe efter middagen, musik til middagen og dans bagefter) + andel i fællesudgifter (tryksager, porto m.m. kr. 10,-, ialt kr. 210,-.

Frokost på Danhotel kr. 75,- incl. kaffe, samt andel i fællesudgifter (tryksager, porto, øl ved afslutningen m.m.) kr. 20,- ialt kr. 95,-.

Se om **BUSKØRSEL** side 10

Søndag den 27. maj

- Kl. 8.45 andagt i Maribo Domkirke
v/domprovst Ole Jensen
- Kl. 10.00 køres fra torvet, hvor biler og busser er parkeret. Der køres nord om Maribo sø forbi Engestofte, Søholt, Kærstrup og Bremersvold til Lungholm Slot, hvor baron og baronesse Poul Bertouch-Lehn modtager og viser rundt i slottet.
- Kl. 11.30. køres videre til Danhotel i Rødbyhavn
- Kl. 12.00 frokost på Danhotel
- Kl. 13.30 køres videre til Rødby Fjord området
- Kl. 14.00 ved mindestenen midt i den udtørrede fjord.
- Kl. 14.15 ved Rødby Fjord pumpestation i Kramnitse. En kort besigtigelse af Danmarks største pumpestation.
- Kl. 15.00 besøg på Hobygård, hvor den moderne avlsbygning med stort korntørreri besigtiges. Proprietæren Jens Skov Jensen og Jens Peter Jensen viser rundt.
- Kl. 16.00 køres til Limstengården, hvor Inger og Jens Skov Jensen viser rundt.
- Kl. 17.00 mødet slutter og busserne kører tilbage til Maribo.

Hotellophold

Foreningen har reserveret værelser på følgende hoteller:

Ebsens hotel i Maribo, 25 senge, Hotel Dana i Maribo, 17 senge, Euro Motel E4 i Sædinge (ca. 8 km fra Maribo) 74 senge.

Der findes på disse hoteller også 3- og 4 senges værelser og stort set ingen af værelserne har bad. Prisen er mellem kr. 100,- og kr. 130,- pr. person, incl. morgenmad.

Mødedeltagerene afregner selv med hotellerne.

Eventuelle afbud bedes meddelt sekretæren hurtigst muligt, for at regning for ubenyttet værelse kan undgås.

Vi vil også i år prøve at etablere privat indkvartering.

De, som har mulighed for det, bedes aftale indkvarteringen indbyrdes.

De, som ønsker privat indkvartering, og de som kan modtage gæster, bedes sætte x på tilmeldelsesblanketten.

Alle ønsker vil så vidt muligt blive efterkommet i den orden tilmeldelserne indløber.

Endeligt skal det bemærkes, at der findes en meget fin campingplads lige ved Bangshave.

Tilmelding til Dansk Slægtsgaardsforenings årsmøde i Maribo den 26. og 27. maj 1984.

Tilmeldelse kan kun ske skriftligt til Slægtsgaardsforeningens kasserer og sekretær Inger M. Hansen, Bjerggårds-vænget 9, 2840 Holte, senest den 9. maj, hvorefter deltagerliste m.m. vil blive fremsendt.

Følgende deltagere tilmeldes (skriv tydeligt)

B e t a l i n g	antal	Pris	Ialt
E f t e r m i d d a g s k		25,-	
Middag og fællesudg.		210,-	
Frokost og fællesudg.		95,-	
		ialt	

Indbetalt ved
check _____ postanvisning _____ giro _____

Hotellophold	enkelt værelse	dobbelt værelse	3 eller 4 senge
Ebsens Hotel			
Hotel Dana			
Euro Motel E4			

----- KLIP HER -----

Tilmelding til Dansk Slægtsgaardsforenings årsmøde i Maribo den 26. og 27. maj 1984.

Tilmeldelse kan kun ske skriftligt til Slægtsgaardsforeningens kasserer og sekretær Inger M. Hansen, Bjerggårds-vænget 9, 2840 Holte, senest den 9. maj, hvorefter deltagerliste m.m. vil blive fremsendt.

Følgende deltagere tilmeldes (skriv tydeligt)

B e t a l i n g	antal	Pris	Ialt
E f t e r m i d d a g s k		25,-	
Middag og fællesudg.		210,-	
Frokost og fællesudg.		95,-	
		ialt	

Indbetalt ved
check _____ postanvisning _____ giro _____

Hotellophold	enkelt værelse	dobbelt værelse	3 eller 4 senge
Ebsens Hotel			
Hotel Dana			
Euro Motel E4			

Stilling _____

Navne _____

Adresse _____

evt. telefon _____

ønsker at køre med bus om søndagen _____

ønsker at køre med bussen fra sønderjylland med påstigning i _____

ønsker privat indkvartering _____
kan modtage gæster _____

Stilling _____

Navne _____

Adresse _____

evt. telefon _____

ønsker at køre med bus om søndagen _____

ønsker at køre med bussen fra sønderjylland med påstigning i _____

ønsker privat indkvartering _____
kan modtage gæster _____

Buskørsel:

Der vil blive arrangeret buskørsel til turen på Lolland om søndagen og det anbefales meget at tage med bussen, da lokale folk vil fortælle om hvad der passeres.

Det vil koste kr. 40,- pr. person, hvis vi kan fylde busserne.

Der kan også etableres buskørsel fra og til færgen i Tårs.

Det vil koste ca. kr. 20,- pr. person hver vej.

Der vil blive arrangeret buskørsel fra Sønderborg, Haderslev, Kolding og Fyn. Der er plads til 49 i bussen og hvis den kan fyldes bliver prisen pr. person kr. 160,-. Tidspunkt oplyses senere.

Til sammenligning kan oplyses, at en bil med 4 personer koster ialt 440 kr. tur-retur med Spodsbjerg-Tårs færgen.

Tilmeldelse til busserne på tilmeldelsesblanketten. Betaling i busserne.

Udsigt over Maribo med Domkirken i forgrunden. Kirken er opført i 1400-tallet af Erik af Pommeren efter ordre fra Dronning Margrethe I.

Herresædet Lungholm fra det 15-årh. Hovedbygningen er i sin nuværende stil fra 1853 opført af lensbaron Johan Julius Bertouch-Lehn.

I slægtens spor

Vor gode ven. gdr. Torp Friis Møller - som mange sikkert husker fra sidste årsmøde - har sendt en fin artikel om sine oldeforældre. Begge stoute slesvigere, der - skønt oldefaderen døde tidlig efterlod sig stærke minder.

Ved mit Skrivebord hænger et gammelt indrammet Mindeskrift. Det er smukt dekoreret efter den Tids Skik og Brug. De tre Vers er skrevet til Minde om min Oldefar Hans Jørgensen Torp, han var født den 29.10 1828 og døde 59 Aar gl. den 22.11.1887.

I Rækkefølgen af Ejere paa Gaarden var han Nr. 8, og han blev den sidste med Efternavnet Torp, idet han efterlod sig 3 Døtre. Han havde godt nok haft 3 Sønner, men de døde som Børn.

Den første i Mandslinjen hed Jørgen Hansen og kom fra Byen Torp i Ensted Sogn. Han giftede sig ind paa Gaarden med Datteren Bodil, hvis Fader Jørgen Petersen kom fra Nabobyen Nybøl og overtog Gaarden i 1661, den laa den Gang hen som Ødegaard, idet den tidligere Ejer sammen med hele hans Familie var døde af Pesten, der blev tilført af de polsk-bradenborgske Hjælpetropper i 1659.

De efterfølgende Ejere hed skiftevis Hans Jørgensen og Jørgen Hansen indtil omkring 1770, da der ved hertugelig Forordning blev paabudt faste Stamnavne. Da som nævnt den første kom fra Byen Torp, blev dette taget som fast Slægtsnavn.

Efter Sigende, var han som Barn af sin Tid en ægte Slesviger. - Af Sind nærmest upolitisk. Han tilpassede sig loyalt de den Gang skiftende Myndigheder, idet Gaard og Slægt var det centrale i hans Tilværelse, i øvrigt var han uden at gaa til Yderligheder ret religiøs og en tro Kirkegænger.

Det fortælles, at han som ung var en meget driftig og fremskridtsvenlig Landmand - nærmest en Pioner paa sit Omraade, men som ældre blev han syg og svagelig med Tilbøjelighed til Krampeanfald, hans Tilsyn med Gaarden blev for daarlig, og hans Medhjælpere var ikke gode nok, da samtidig indtraf 80'ernes Landbrugskrise, gik det driftsmæssig og økonomisk ned ad Bakke for ham, han red dog Stormen af, og i de kommende Opgangstider fik hans Svigersøn atter Driften og Gaarden i god Gænge.

Det fortælles at Hans J. Torp var det, man den Gang kaldte synsk. Som 16-aarig overværede han en Barnedaab i Hjordkær Kirke. Et Pigebarn Anne Cathrine Carlsen fra Kassø - den modsatte Ende af Sognet, blev den Dag døbt. Da han kom hjem fra Kirke, sagde han . . . I Dag blev min kommende Hustru døbt . . . Da hun var 18 Aar, giftede han sig med hende.

Torp Friis Møllers oldemor Anne Cathrine Torp født Carlsen.

Endvidere forudsaa han bl.a., at hans nybyggede Gaard vilde brænde, - og det gjorde den Sommeren 1871 efter Lynnedslag - den var kun 1 aar gammel.

Der fortælles, at kun Konen og Børnene var hjemme, alt Mandskab var i færd med at høste den yderste og sidste Mark med Le, den hører ikke mere til Gaarden, men laa ca. 1½ km fra denne og kaldtes i øvrigt for Brændevinsløkken.

For at komme dertil maatte man forbi Gallehus, der den Gang var Kro. Marken blev altid sidst høstet, og den Lejlighed maatte fejres med et Par ekstra Kaffepunche.

Hans Jørgensen Torp efterlod sin Enke kun 43 Aar gammel, og det er nok hende, der har ladet nedenstaaende Minde udfærdige og efterladt sig det.

*Torp Friis Møller,
Aarslevgaard, Rødekro.*

Dit Hjerter var et Kærlighedens Tempel
og trofast var din Vandel til din Grav
du virkede ved Ord og ved Eksempel
for dem dig Herren i sin Naade Gav
derfor de staa med Taare ved din Kiste
de føle ved din Bortgang bittert Savn
men skønt de dig saa nødig vilde miste
de sige dog Farvel i Jesu Navn.

Hun hvem du var en trofast Ægtemage
for hvem i Kærlighed dit Hjerter slog
saavel i gode som i onde Dage
velsigner Vejen i tilsammen drog
og dine Børn, hvem stedse Dig paa Sinde
det laa at føre rette Vej til Gud
i deres Hjerter har du rejst et Minde
med gylden Skrift, som aldrig slettes ud.

Saa lad da Jorden kun modtage Støvet
din Aand er vandret til sit rette Hjem
nedfalde og bortvisne maa jo Løvet
for atter herligt det kan bryde frem
det er dog kun en liden Stund at skilles
en liden Stund, og hist i ses igen
hvor Taarer tørres, hver en Smerte stilles
og Kærligheden samler Ven med Ven.

Fra boghylden (nye bøger)

Fæsteforhold i 1500-tallet

Erland Porsmose: Bønder, bryder og tjenere. Gårdbrugervilkår på Fyn 1502-1542. Landbohistorisk Selskab/Odense Universitetsforlag, 1983. 109 sider.

En af de væsentligste faktorer for landbruget før landboreformerne var fæstetidens længde, det åremål en fæster kunne påregne at besidde sin gård. Museumsleder ved Kerteminde Museum, Erland Porsmose, har på grundlag af et regnskabsmateriale fra Odense Bispegods og Næsbyhoved len 1502-42 taget dette problem op. Selvom bogen nok må siges at være for viderekommende, er dens resultater af almen interesse. Efter at have redegjort for tidligere forskning i fæsteforhold og for de vanskeligheder, der er forbundet med et sådant arbejde, når han frem til, at fæstetidens gennemsnitlige længde på Odense Bispegods 1514-42 er ca. 23 år, hvilket er det samme, som andre forskere er kommet til i undersøgelser for Fyn 200-250 år senere, og det svarer vel også til den gennemsnitlige ejertid idag.

Fandtes der slægtsgårde i 1500-tallet? Muligvis; desværre tillader Porsmoses tal ikke at udtale sig herom, men han har be-

regnet, hvor hyppigt en gård ved fæsteskitte overgik fra fader til søn. 1502-10 var det 18%, 1514-32: 22% og 1532-42: 27%. Her-til kommer jo også de andre muligheder, der er for at gården bliver i slægtens besiddelse, nemlig hvor fæstet overgik til en svigersøn eller den efterlevende enkes ny mand.

En kulturhistorisk kuriositet, som Porsmose tager frem, er anvendelsen af betegnelserne bonde, bryder, tjener og landbo. Hvor ordet »bonde« tidligere betegnede en selvejerbonde smelter dets betydning omkring 1500 sammen med betegnelserne for underordnede jordbrugere: bryder, tjener, landbo; således at de alle kom til at betegne landalmuen i almindelighed; og i 1600- og 1700-tallet kaldte alle fæstere sig for bønder - velsagtens af samme årsag som alle journalister idag er redaktører.

Hullebækbogen

Et af slægtsgårdsforeningens medlemmer, Herman Lollike, har i en interessant lille bog beskrevet sin by, Hullebæk ved Nykøbing F., dens gårde og deres historie. Bogen bringer endvidere glimt fra landsbylivet omkring århundredeskiftet ang. mejeriet, snekastning, pilehegn og ølbrygning; desuden en beskrivelse af kirken og sidst, men ikke mindst, uddrag af sognerådsprotokollen 1896-1931. Bogen, der er på 42 sider, kan købes for 50 kr. ved henvendelse til forfatteren på adressen: Hullebækvej 23, 4800 Nykøbing F. eller på tlf. (03) 86 82 33.

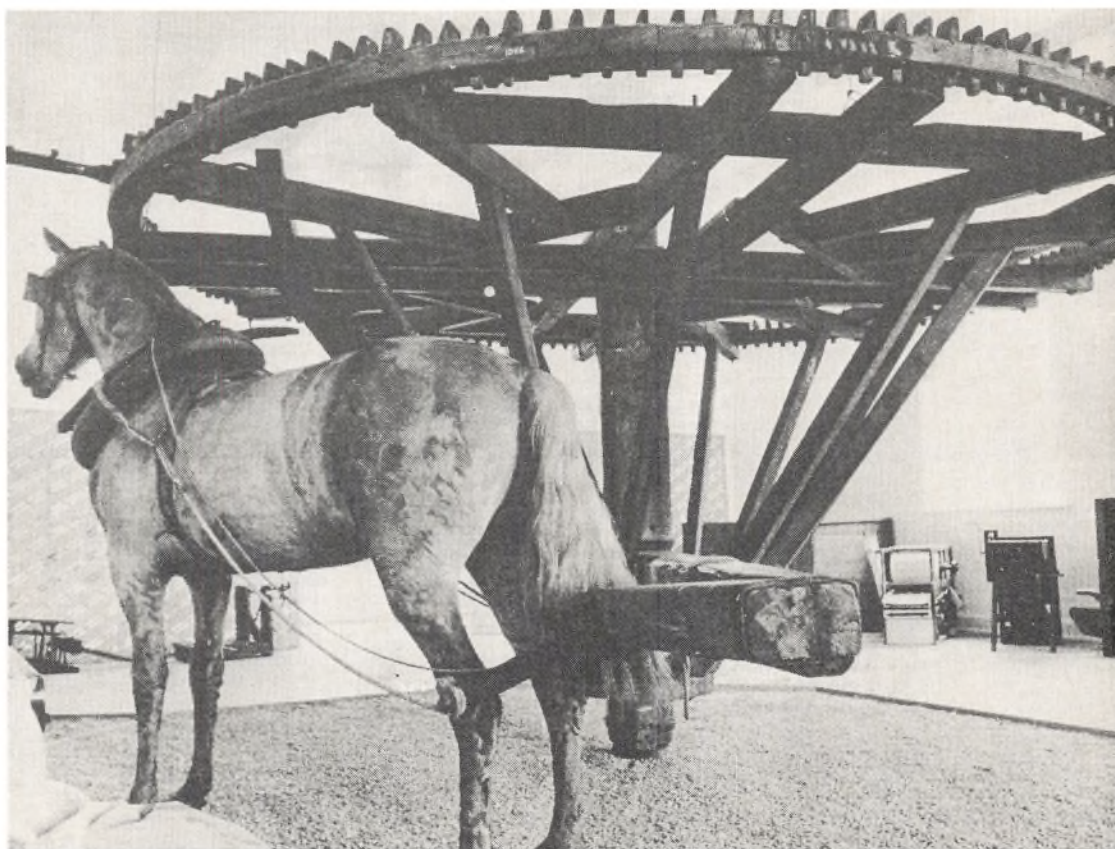
B.J.

De gamle billeder

Husmandssted på Ørlev Overdrev på midtsjælland tilhørende Lars Peter Christensen som ses på billedet en forårsdag 1922 under arbejdet med tilberedning af såbedet. Som det var sædvanligt dengang, brugtes en slæde. Indsendt af Martha Ørlevvester pr. Fjenneslev. Hun og en broder ses ved gavlen.

Her er en hestegang (også kaldet hesteomgang), som fænomenet – ved hjælp af en udstoppet hest – blev vist på Landbrugsmuseet, da det endnu lå over for Frilandsmuseet i Lyngby. Man må forestille sig, at der fra det viste overgangshjul gik en drivaksel til tærskværket, som stod på den anden side af væggen

Velkommen til nye medlemmer

Gdr.
Karen og Poul Stub
Vaalse Vesterskovvej 11
4840 Nørre Alslev

Fru Anna Falk Thøstesen
Bratbjergvej 4
Hanning
6900 Skjern

Gdr.
Kjeld Houen
Houenvej 8
Mygdal
9800 Hjørring

Gdr.
Hanne og Børge V. Olesen
»Eriksminde«
Vrensted
9480 Løkken

Gdr.
Jørgen Hald
Halkærgaard
Hallund Kær 99
9700 Brønderslev

Fru
Lindis Gjørup
Vium Thinggaard
Gl. Skivevej 36
7870 Roslev

Gdr.
Jens P. Esbensen
»Mølgrøften«
Stavadvej 32
9700 Brønderslev

Hr.
Jens Gahner
Hammershusvej 50
8000 Århus C

Proprietær
Anton Brandt Thomsen
Skovbygaard
4840 Nørre Alslev

Fhv. godsinspektør og frue
Dagmar og J. Vig
Snebærvej 7
Gravballe
8600 Silkeborg

Gdr.
Jette og Jens Peter
Rønholt MF
»Juulsminde«
Hammelev
6500 Vojens

Gdr.
Lars Pedersen
Fynshovedvej 541
5390 Martofte

Gdr.
Thorvald Skjølstrup Larsen
»V. Hebbelstrup«
Hebbelstrupvej 84
Hallund
9700 Brønderslev

Gdr.
Else og Poul Hansen
Vesteragervej 14
Dejbjerg
6940 Lem ST.

Gdr.
Grete og Karsten Christensen
»Egebjerggaard«
Bøgelundevej 65
Venslev
4243 Rude

Gdr.
Yvonne og Jørn Larsen
Sandvigvej 8
Sandvig
4735 Mern

Gdr.
Frits Knudsen
»Svalehøj«
Svalehøjvej 2
Roskilde
5800 Nyborg

Gdr.
Poul Bech-Willumsen
»Vesterlund«
Kongshøjvej 1
4731 Brandelev

Gdr.
Elna og Karl Damsgaard
»Vipsig«
Vibsigvej 25
9700 Brønderslev

Gdr.
Jens Jørgen Eriksen
»Ø. Gjerndrup«
Hvilshøjvej 100
9700 Brønderslev

Gdr.
Johannes Dalgaard
»Høghøj«
Tylvadvej 3
Hanning
6900 Skjern

Fhv. gdr.
Mary og Rasmus Hjortlund
»Vangaard«
Vangaardsvej 25
9700 Brønderslev

Gdr.
Kirsten og Isak Mosbak Isaksen
»Mosbak«
Lindevej 89
9700 Brønderslev

Gårdejere fr. Kirsten Hartmann
og hr. Erling Andersen
»Hvilshøjgaard«
Hvilshøjvej 296
9700 Brønderslev

Overbibliotekar
Jakob Albrektsen
Rørsangervej 37
7900 Nykøbing Mors

Gdr.
Karl Richard Andersen
Hampelandsvej 2
4791 Borre Møn

Høstrejse til Bornholm den 15.-19. sept. 1984

Efter ønske fra mange sider indbyder vi landbrugsminister Niels Anker Kofod til sensommerrejse til Bornholm og høstens farver på klipperne og i højskoven hos familien Ipsen. - Ophold på Kochs Pensionat i Gudhjem i topklasse.

Rejsen varer 5 dage og går over Dragør-Limhamn og Ystad-Rønne. Alle de kendte og historiske steder besøges: Hammershus, Ekkodalen, Kongemindet, Balka, Dueodde, Østerlars Kirke og Rønne med Søholms Keramiske Værksted. Og så bliver der mandag aften den 17. september festaften på hotel Helligdommen, hvor til alle bornholmske slægtsgaardsfamilier indbydes. Her forventes det at landbrugsminister Niels Anker Kofod vil tale og farvefilm vises. Endvidere besøges et bornholmsk landbrug og søndag eftermiddag er selskabet i Brændegaardskoven hos familien Ipsen. - Ophold på Kochs Pensionat i Gudhjem i topklasse. Ferien koster kr. 1880 incl. bus, overfart, hel-pension, entreer og dobbeltværelse med bad og toilet. For festaften skal erlægges kr. 20,- også dæk-kende kaffebord.

Rejseledere: Jens P. Petersen og Hans Hviid - som modtager tilmelding nu. Se adresser og telf. på side 2.

Red.

Vi skaffer penge til gårde.

København: Jarmers Plads 2
1590 København V. Tlf. (01) 12 53 00

Århus: Åboulevarden 69,
8100 Århus C. Tlf. (06) 12 53 00

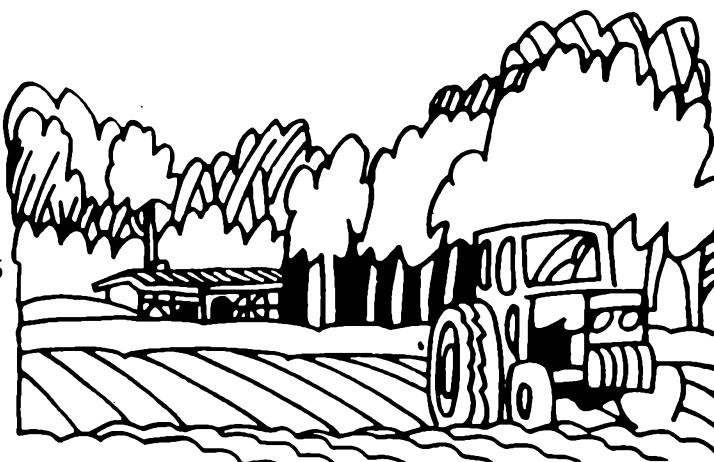
Herning: Viborgvej 1,
7400 Herning. Tlf. (07) 12 53 00

Afd. kontor i Ålborg: Algade 38,
9100 Ålborg. Tlf. (08) 12 53 00

Afd. kontor i Odense: Jernbanegade 16
5000 Odense. Tlf. (09) 12 53 00

Kreditforeningen Danmark

Vi værdsetter danske landbrug

Kreditforeningslån til investeringer, generationsskifte og andre formål optages i Forenede Kreditforeninger og i Jyllands Kreditforening.

Og det er ikke nogen tilfældighed, at det er sådan. Gennem mange års arbejde med vurdering af dansk jord har vi fået et erfaringsmateriale, der kommer dansk landbrug til gode hver eneste dag.

Derfor er De sikker på faglig ekspertise og solid dømmekraft, når De låner i kreditforeningen – og det gør hovedparten af de danske landmænd.

Lånegrænse

De kan optage lån inden for 45% af ejendommens kontante værdi, og besætning og driftsinventar kan medbelånes.

Traditionelle lån

Traditionelle lån er lån, hvor ydelsen er konstant gennem hele lånets løbetid. Disse lån kan optages til alle formål.

Løbetiden er maksimalt 30 år.

Indekslån

Lån til nyopførelse samt om- og tilbygning af landbrugsejendomme, herunder stuehuse, kan ydes som indeksslån.

Løbetiden er maksimalt 30½ år.

Ydelsen på indeksslån er mindre end på traditionelle lån i starten og større senere hen. Ydelse og restgæld på indeksslånet vil blive reguleret to gange årligt på basis af den halv-årlige procentvise ændring i nettoprisindekset.

Tal med kreditforeningen

Men de nøjagtige oplysninger om Deres lånemuligheder får De ved at ringe til kreditforeningen eller ved at henvende Dem til en af vore landbrugsdyndige vurderingsinspektører.

Har De lyst til at læse nærmere om låne-reglerne, kan De bestille vor landbrugsbrochure, der fremsendes fra dag til dag.

I Jylland

**JYLLANDS
KREDITFORENING**

6100 HADERSLEV - Astrupvej 13 - Tlf. (04) 52 70 00
6950 RINGKØBING - Hemingsvej 3 - Tlf. (07) 32 01 11
8800 VIBORG - Sct. Mathiasgade 1-3 - Tlf. (06) 62 33 33
9100 AALBORG - Boulevarden 43 - Tlf. (08) 12 38 77
8200 ÅRHUS-VIBY J. - Kongsgårdsvej 6 - Tlf. (06) 14 88 00

– og på øerne

**FORENEDE
KREDITFORENINGER**

Fynsområdet:
Mageløs 2, Postboks 343,
5100 Odense C - Tlf. (09) 11 77 77

Området øst for Storebælt:
Otto Mønstedts Plads 11, Postboks 333,
1503 København V - Tlf. (01) 15 34 34